

VERZORGING-VOEDING TWEEDE GRAAD BSO

LEERPLAN SECUNDAIR ONDERWIJS

VVKSO – BRUSSEL D/2013/7841/061

Vervangt D/2012/7841/018 vanaf 1 september 2013

Vlaams Verbond van het Katholiek Secundair Onderwijs
Guimardstraat 1, 1040 Brussel

Inhoud

1	Studierichtingsprofiel: 2de graad Verzorging-voeding bso.....	4
1.1	Situering.....	4
1.2	Beginsituatie	4
1.3	Wat na de tweede graad?	4
1.4	Vorming vertrekkend vanuit een christelijk mensbeeld	4
1.5	Algemene doelstellingen	4
1.6	Context	5
2	Visie op leren	5
2.1	Samenhang algemene doelstellingen 2de graad	6
2.2	Groeilijn.....	6
3	Leerplandoelstellingen	11
1	Binnen een welomschreven opdracht kwaliteitsbewust handelen	12
2	Binnen een welomschreven opdracht communiceren in een 1-1 relatie	17
3	Binnen een welomschreven opdracht, binnen een klasgroep, in groep werken	20
4	Binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor de gezondheid en het welzijn.	23
5	Binnen een welomschreven opdracht ondersteunen bij (ped)agogische activiteiten.....	31
6	Binnen een welomschreven opdracht een maaltijd plannen, voorbereiden en bereiden.....	35
7	Binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor lokalen, keuken en leefruimten	41
8	Binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor linnen	46
9	Oriënteren op beroepen binnen directe en indirecte zorg en studiekeuze.....	53
4	Verklarende woordenlijst.....	55
4.1	Algemene begrippen.....	55
4.2	Werkwoorden gebruikt in het leerplan	55
4.3	Vakterminologie	56
5	Minimale materiële vereisten.....	57
6	Bronnen	60
6.1	Algemeen.....	60
6.2	Sociale vaardigheden en communicatie.....	60
6.3	Gezondheid en welzijn	60
6.4	Voeding.....	60

Plaats in de lessentabel

Voor de lessentabel verwijzen we naar de website van het VVKSO.

Zie www.vvksso.be > lessentabellen > 2de graad > bso > 1ste en 2de leerjaar > Verzorging-voeding

1 Studierichtingsprofiel: 2de graad Verzorging-voeding bso

1.1 Situering

In de tweede graad maken jongeren in eenvoudige leersituaties en onder directe begeleiding kennis met de wereld van de zorg en diensten. Jongeren worden competent op vlak van de indirecte (groot- en kleinhuishouding) en de directe zorg (zorg en begeleiding van kinderen en volwassenen). Jongeren ontdekken binnen een aantal contexten (in een aantal settings, bij een aantal doelgroepen) hun kwaliteiten, mogelijkheden en interesses in functie van een verdere oriëntering naar de directe zorg of indirecte dienstverlening.

1.2 Beginsituatie

Jongeren dienen te voldoen aan de instapvereisten voor de tweede graad bso.

Er is voor deze studierichting geen specifieke voorkennis vereist.

Graag werken met en/of voor mensen is een voorwaarde.

1.3 Wat na de tweede graad?

Jongeren hebben na de tweede graad meerdere keuzes.

Ze kunnen kiezen om door te groeien in de directe zorg. Hier verwerven ze de kwalificaties verzorgende, zorgkundige of begeleider in de kinderopvang.

Ze kunnen ook kiezen om door te groeien in de indirecte zorg. Hier verwerven ze de kwalificatie van logistiek assistent in zorginstellingen en worden ze o.a. competent als huishoudhulp, medewerker groothuishouding,

Wanneer ze voldoen aan de wettelijke voorwaarden blijven ook studierichtingen binnen andere studiegebieden mogelijk.

1.4 Vorming vertrekkend vanuit een christelijk mensbeeld

Vanuit de keuze voor een christelijke mensvisie willen we jongeren helpen uitgroeien tot mensen die – als persoon, én als toekomstige beroepsuitoefenaar – in verbondenheid en op een verantwoordelijke wijze in het leven staan. Zo trekken we voor elke studierichting binnen het studiegebied Personenzorg uitdrukkelijk de kaart van de **totaalzorg**, gebaseerd op een holistische, emancipatorische en dynamische mensvisie, zowel op het niveau van directe zorg, als op het niveau van de indirecte zorg.

1.5 Algemene doelstellingen

- 1 Binnen een welomschreven opdracht kwaliteitsbewust handelen.
- 2 Binnen een welomschreven opdracht communiceren in een 1-1 relatie.
- 3 Binnen een welomschreven opdracht, binnen een klasgroep, in groep werken.
- 4 Binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor gezondheid en welzijn.
- 5 Binnen een welomschreven opdracht ondersteunen bij (ped)agogische activiteiten.

- 6 Binnen een welomschreven opdracht een maaltijd plannen, voorbereiden en bereiden.
- 7 Binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor lokalen, keuken en leefruimten.
- 8 Binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor linnen.
- 9 Oriënteren op beroepen binnen directe en indirecte zorg en studiekeuze.

1.6 Context

De leerlingen bereiken de algemene doelstellingen bij volgende **doelgroepen**:

- medeleerlingen
- gezonde kinderen van 2,5 tot 10 jaar
- gezonde volwassenen

In de situatie van kind en volwassene zijn geen acute veranderingen te verwachten en geen problemen in de communicatie.

Om de algemene doelstellingen te bereiken voeren leerlingen **opdrachten** uit:

- met een lage moeilijkheidsvraag (toepassen van routines);
- aan de hand van duidelijke instructies;
- onder directe begeleiding van de leraar.

2 Visie op leren

In het leerplan 2de graad werken we met algemene doelstellingen en nog niet met competenties. In een servicedocument bij het leerplan verduidelijken we welke visie op leren en welke uitgangspunten de achtergrond vormen voor dit leerplan: groei, leren in samenhang en het handelen centraal stellen, zijn hierbij belangrijk.

We kozen er voor één leerplan uit te schrijven voor het beroepsgericht gedeelte in zijn geheel. In een servicedocument bij het leerplan suggereren we een aantal mogelijkheden om dit leerplan te implementeren binnen de school. De school heeft de mogelijkheid om die organisatievorm te kiezen die het best aansluit bij de mogelijkheden van de eigen school.

2.1 Samenhang algemene doelstellingen 2de graad

We stellen hieronder op visuele wijze de samenhang tussen de algemene doelstellingen van het leerplan 2de graad voor:

9 Oriënteren op beroepen binnen de directe en indirecte zorg en studiekeuze				
4 Binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor gezondheid en welzijn	5 Binnen een welomschreven opdracht ondersteunen bij (ped)agogische activiteiten	6 Binnen een welomschreven opdracht een maaltijd plannen, voorbereiden en bereiden	7 Binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor lokalen, keuken en leefruimten	8 Binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor linnen
3 Binnen een welomschreven opdracht, binnen een klasgroep, in groep werken				
2 Binnen een welomschreven opdracht communiceren in een 1-1 relatie				
1 Binnen een welomschreven opdracht kwaliteitsbewust handelen				

2.2 Groeilijn

2.2.1 2de – 3de graad

Leerlingen groeien, doorheen hun leertraject naar het 3de leerjaar van de 3de graad toe, uit tot competente personen en beroepsbeoefenaars. We kunnen deze continue groei naar het einde van het leertraject toen en dus ook de relatie tussen het leerplan van de 2de graad en de leerplannen van 3de graad, als volgt voorstellen:

2.2.2 Verzorging-voeding – Verzorging

Tweede graad Verzorging- voeding	Derde graad Verzorging
	Competenties
	C1 Als verzorgende, binnen het kader van de zorg- en bijstandsverlening, zorg verlenen vanuit een totaalvisie.
	C2.1 Als voorbereiding en oriëntering op het functioneren als zorgkundige, zorg verlenen vanuit een totaalvisie. C.2.2 Als voorbereiding en oriëntering op het functioneren als begeleider in de kinderopvang, kinderen begeleiden vanuit een totaalvisie
Algemene doelstellingen	Algemene doelstellingen
AD1 Binnen een welomschreven opdracht kwaliteitsbewust handelen	AD1 Binnen een welomschreven opdracht kwaliteitsbewust handelen
AD2 Binnen een welomschreven opdracht communiceren in een 1-1 relatie	AD2 Binnen een welomschreven opdracht communiceren
AD3 Binnen een welomschreven opdracht, binnen een klasgroep, in groep werken	AD3 Binnen een welomschreven opdracht in binnen een organisatie, in team werken
AD4 Binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor gezondheid en welzijn	AD4 Binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor gezondheid en welzijn
AD5 Binnen een welomschreven opdracht ondersteunen bij (ped)agogische activiteiten	AD5 Binnen een welomschreven opdracht (ped)agogisch handelen
AD6 Binnen een welomschreven opdracht een maaltijd plannen, voorbereiden en bereiden	AD6 Binnen een welomschreven opdracht indirecte zorg verlenen
AD7 Binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor lokalen, keuken en leefruimten	
AD8 Binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor linnen	
AD 9 Oriënteren op beroepen binnen de directe en indirecte zorg en studiekeuze	AD7 Oriënteren op beroepen en voorbereiden op studie- en of loopbaan
Context	Context
<u>Doelgroepen:</u> De leerlingen bereiken de algemene doelstellingen bij volgende doelgroepen : <ul style="list-style-type: none"> • medeleerlingen • gezonde kinderen van 2,5 tot 10 jaar 	<u>Doelgroepen:</u> Bij de uitwerking van de algemene doelstellingen besteedt men aandacht aan volgende doelgroepen : <ul style="list-style-type: none"> • gezonde kinderen van 0 tot 12 jaar (3 mnd. – 3 jaar: basis)

- gezonde volwassenen

In de **situatie** van kind en volwassene zijn geen acute veranderingen en problemen te verwachten.

Opdrachten

Om de algemene doelstellingen te bereiken voeren leerlingen **opdrachten** uit:

- met een lage moeilijkheidsgraad
- aan de hand van duidelijke instructies
- onder directe begeleiding van de leraar

- volwassen gebruikers die ondersteuning en/of verzorging nodig hebben bij het uitvoeren van activiteiten van het dagelijks leven

Eenvoudige situaties:

In de derde graad ligt de nadruk op het **functioneren in eenvoudige situaties**. Een combinatie van de zorg- en opvangsituatie, de aard van de opdrachten die leerlingen uitvoeren en de mate van verantwoordelijkheid die ze dragen, bepalen de eenvoud van de situatie.

Eenvoudige zorg- en opvangsituaties:

- de gezondheidstoestand van de gebruiker is stabiel
- in de zorg en/of –opvangsituaties zijn geen acute veranderingen te verwachten
- er zijn weinig tot geen problemen in de communicatie tussen de gebruikers, de verzorgende of begeleider en zijn omgeving.

Opdrachten/handelingen:

Om de competenties/algemene doelstellingen te bereiken, voeren leerlingen **opdrachten/handelingen** uit:

- die eenvoudig zijn en weinig risico met zich meebrengen (toepassen van routines en procedures)
- volgens duidelijke instructies
- op basis van een door anderen opgesteld werkplan/zorgplan/protocol
- in een team, in een organisatie

Het uitvoeren van logistieke opdrachten/taken is een eerste **groeifase** in de leerlijn van zorg en/of begeleiding.

Mate van verantwoordelijkheid

Om de competenties/algemene doelstellingen te bereiken, werken leerlingen onder verwijderd toezicht van een verantwoordelijke (groei van directe begeleiding naar verwijderd toezicht):

- hij/zij signaleert veranderingen/tekens en meldt deze aan de leidinggevende/verantwoordelijke
- hij/zij weet wanneer hij/zij hulp moet invoeren - bij problemen of in gevallen van twijfel - en vraagt om hulp
- hij/zij rapporteert aan de leidinggevende over de werkzaamheden en evaluaties

Complexe situaties (beschrijving zie inleiding: punt 1.5):

In complexe situaties werken leerlingen onder de verantwoordelijkheid van een andere zorgverlener en assisteren ze (=onder directe begeleiding).

2.2.3 Verzorging-voeding – Organisatiehulp

Tweede graad Verzorging- voeding	Derde graad Organisatiehulp
	Competenties
	C1 Als logistiek assistent werken in ziekenhuizen en/of andere zorg- en opvanginstellingen (<i>verplicht</i>).
	C2 Als logistiek medewerker werken in de indirecte zorg (<i>optioneel</i>).
	C3 Als logistiek medewerker werken in de voedingsdienst (<i>optioneel</i>).
	C4 Als logistiek medewerker werken in de linnendienst (<i>optioneel</i>).
	C5 Als logistiek medewerker werken in de onderhoudsdienst (<i>optioneel</i>).
Algemene doelstellingen	Algemene doelstellingen
AD1 Binnen een welomschreven opdracht kwaliteitsbewust handelen.	AD1 Binnen een welomschreven opdracht kwaliteitsbewust handelen.
AD2 Binnen een welomschreven opdracht communiceren in een 1-1 relatie.	AD2 Binnen een welomschreven opdracht mondeling (in een 1-1 relatie) en schriftelijk communiceren.
AD3 Binnen een welomschreven opdracht, binnen een klasgroep, in groep werken.	AD3 Binnen een welomschreven opdracht in team en in een organisatie werken.
AD4 Binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor gezondheid en welzijn.	
AD5 Binnen een welomschreven opdracht ondersteunen bij (ped)agogische activiteiten.	
AD6 Binnen een welomschreven opdracht een maaltijd plannen, voorbereiden en bereiden.	
AD7 Binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor lokalen, keuken en leefruimten.	
AD8 Binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor linnen.	
AD9 Oriënteren op beroepen binnen de directe en indirecte zorg en studiekeuze.	AD4 Oriënteren op beroepen en voorbereiden op studie- en/of loopbaan.
Context	Context
Doelgroepen	Eenvoudige situaties:
De leerlingen bereiken de algemene doelstellingen	In de derde graad ligt de nadruk op het functioneren in eenvoudige situaties . Een combinatie van de

<p>bij volgende doelgroepen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • medeleerlingen; • gezonde kinderen van 2,5 tot 10 jaar; • gezonde volwassenen. <p>In de situatie van kind en volwassene zijn geen acute veranderingen en problemen te verwachten.</p> <p><u>Opdrachten</u></p> <p>Om de algemene doelstellingen te bereiken voeren leerlingen opdrachten uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • met een lage moeilijkheidsgraad; • aan de hand van duidelijke instructies; • onder directe begeleiding van de leraar. 	<p>situatie, de aard van de opdrachten die leerlingen uitvoeren en de mate van verantwoordelijkheid die ze dragen, bepalen de eenvoud van de situatie.</p> <p><u>Opdrachten</u></p> <p>Om de competenties/algemene doelstellingen te bereiken, voeren leerlingen opdrachten/handelingen uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • die eenvoudig zijn en weinig risico met zich meebrengen (toepassen van routines en procedures); • volgens duidelijke instructies; • op basis van een door anderen opgesteld werkplan; • in een organisatie, in een team. <p><u>Mate van verantwoordelijkheid</u></p> <p>Bij het bereiken van de competenties/algemene doelstellingen werken leerlingen onder verwijderd toezicht van een verantwoordelijke (groei van directe begeleiding naar verwijderd toezicht):</p> <ul style="list-style-type: none"> • hij/zij signaleert veranderingen en meldt deze aan de leidinggevende/verantwoordelijke; • hij/zij weet wanneer hij/zij hulp moet inroepen - bij problemen of in gevallen van twijfel -- en vraagt om hulp; • hij/zij rapporteert aan de leidinggevende over de werkzaamheden en evaluaties; • in meer complexe situaties werkt hij/zij onder de verantwoordelijkheid van een werknemer/mentor en assisteert hij/zij deze (= onder directe begeleiding).
---	---

3 Leerplandoelstellingen

Inleiding

Het leerplan Verzorging-voeding is een geïntegreerd leerplan (min. 16u):

- Bij de uitwerking van het leerplan wordt er gestreefd naar een zo groot mogelijke integratie tussen de verschillende algemene doelstellingen.
- De 9 algemene doelstellingen (AD's) kunnen worden geclusterd tot 3 inhoudelijke componenten: directe zorg (AD4), (ped)agogisch handelen (AD2-AD3-AD5) en indirecte zorg (AD6-AD7-AD8); en tot een deel 'basis' kwaliteitsbewust handelen en componentoverschrijdend werken' (AD1-AD9):
 - o Voor de component 'directe zorg'
=> min. 3u per week
 - o Voor de component '(ped)agogisch handelen'
=> min. 3u per week
 - o Voor de component 'indirecte zorg'
=> min. 5u per week
=> 4 van de 5 uur vinden best plaats in een didactische leskeuken
 - o 'Kwaliteitsbewust handelen en de componentoverschrijdend werken'
=> min. 2u per week

De algemene doelstellingen moeten door de leerlingen bereikt worden tegen het einde van de 2de graad. Het staat de school vrij te kiezen op welke wijze ze dit organiseren.

In het **servicedocument** bij het leerplan geven we enkele suggesties naar organisatievormen. We beschrijven er een aantal organisatievormen om concreet op de school met het leerplan aan de slag te gaan. Een inhoudelijke component hoeft niet samen te vallen met een 'vak'. De verschillende organisatievormen geven zowel suggesties om te werken met vakken als voorstellen om te werken met thema's (componentoverschrijdend).

Leeswijzer

Algemene doelstelling

Context:

Beschrijving van de context voor het bereiken van de algemene doelstelling: doelgroep, situatie en aard van de opdracht.

Leerplandoelstelling: te bereiken door de leerlingen eind 2de graad

Onderliggende doelen:

- Concretisering van de doelstelling in onderliggende doelstellingen. Hier worden de doelen vernoemd die minimaal aan bod moeten komen bij het bereiken van de leerplandoelstelling (**basis**). Het staat de leraar vrij de doelstelling verder te verdiepen en uit te breiden.
- Deze opsomming kan een hulpmiddel zijn voor het formuleren van evaluatiecriteria voor de te bereiken leerplandoelstelling.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

In deze rubriek geven we aan hoe de leerplandoelstelling in relatie staat met andere leerplandoelstellingen van het leerplan 2de graad.

Deze leerplandoelstellingen moeten ofwel bereikt zijn alvorens de bovenstaande leerplandoelstelling te kunnen bereiken ofwel in samenhang verwezenlijkt worden.

Ook deze opsomming kan een hulpmiddel zijn voor het formuleren van evaluatiecriteria voor het bereiken van de bovenstaande leerplandoelstelling.

* woorden met een asterisk worden verklaard in een woordenlijst achteraan in het leerplan.

1 Binnen een welomschreven opdracht kwaliteitsbewust handelen.

Context:

Doelgroep

- medeleerlingen
- gezonde kinderen (van 2,5 tot 10 jaar)
- gezonde volwassenen

In de situatie van kind /volwassene zijn geen acute veranderingen te verwachten en geen problemen in de communicatie.

Opgavten

- leerlingen voeren handelingen uit met een lage moeilijkheidsgraad (toepassen van routines).
- leerlingen werken aan de hand van duidelijke instructies.
- leerlingen werken onder directe begeleiding van de leraar.

Het is belangrijk om te streven naar en integratie en samenhang tussen de verschillende algemene doelstellingen en tussen AD1-2-3 (basis) en de inhoudelijke componenten (AD4, AD5, AD6, AD7, AD8, AD9) in het bijzonder.

VISIE

1.1 Een holistische mensvisie en het belang ervan verduidelijken en toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt en licht toe dat de mens een lichamelijk, psychisch, sociaal en existentieel of spiritueel geheel vormt.
- licht vanuit de eigen leefsituatie voorbeelden toe van lichamelijk, psychisch, sociaal en existentieel of spiritueel mens-zijn en van de samenhang daartussen.

1.2 De kernelementen van het opvoedingsproject van de school verduidelijken en toelichten in het dagelijkse schoolleven.

RESPECTVOL HANDELEN

1.3 Bij de uitvoering van een opdracht, vanuit een holistische mensvisie, respectvol handelen.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- gaat respectvol om met zichzelf.
- gaat respectvol om met anderen.
- gaat respectvol om met materialen en benodigdheden.
- is behulpzaam.
- is creatief.
- heeft zin voor orde en nauwkeurigheid.
- is loyaal aan de school, de klas, medeleerlingen.

METHODISCH HANDELEN

1.4 Bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen.

Informereren

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt een opdracht/instructies.
- verduidelijkt vanuit welke visie er wordt gewerkt.
- verduidelijkt een werkmodel*/pictogrammen/symbolen.
- verduidelijkt de vraag en de context van de opdracht.
- verduidelijkt wie de doelgroep (leeftijd, wensen,...) van de opdracht is.
- verduidelijkt volgens welke methode men werkt.
- verduidelijkt welke materialen en benodigdheden* men nodig heeft voor de opdracht.
- verduidelijkt de evaluatiecriteria van de opdracht zoals tijd, budget,....

Plannen

Onderliggende doelen:

De leerling:

- plant de opdracht volgens een bepaalde methode/werkmodel.
- bepaalt een werkvolgorde.
- lijst materialen en benodigdheden op.
- zet materialen en benodigdheden klaar.
- maakt afspraken in functie van de planning en de uitvoering van taak/opdracht.

Uitvoeren

Onderliggende doelen:

De leerling:

- voert de opdracht uit vanuit een bepaalde visie.
- voert de opdracht uit volgens de planning.
- voert de opdracht uit volgens een bepaalde methode.
- leeft afspraken en regels na.
- stelt het resultaat van een opdracht voor volgens bepaalde evaluatiecriteria.
- voert de opdracht uit onder directe begeleiding en aan de hand van duidelijke instructies van de leraar.

Evalueren

Onderliggende doelen:

De leerling:

- controleert het verloop van de opdracht met ondersteuning van een werkmodel.
- verduidelijkt wat tijdens de opdracht goed en minder goed verliep en waarom.
- gaat na of de resultaten voldoen aan de vooropgestelde criteria.
- bevraagt de tevredenheid van de doelgroep.

MILIEUBEWUST HANDELEN

1.5 Bij de uitvoering van een opdracht milieubewust handelen.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- beperkt en sorteert afval.
- kiest of koopt materialen en benodigdheden aan die zo weinig mogelijk negatieve effecten hebben voor het milieu.
- doseert het energie- en watergebruik.

VEILIG HANDELEN

1.6 Bij de uitvoering van een opdracht veilig handelen volgens de geldende richtlijnen.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt de veiligheidsinstructies en wettelijke voorschriften bij een opdracht.

- voert de opdracht uit volgens de veiligheidsinstructies.
- werkt volgens wettelijke voorschriften zoals het dragen van PBM's*.
- gaat veilig om met materialen en benodigdheden met behulp van een werkmodel.
- voert de opdracht uit volgens een werkplaatsreglement.

ERGONOMISCH HANDELEN

1.7 Bij de uitvoering van een opdracht ergonomisch handelen.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- heft en tilt voorwerpen rug-sparend.
- neemt bij de uitvoering van een opdracht een ergonomische houding aan zoals staan, zitten, hanteren van voorwerpen.
- past bij de uitvoering van een opdracht de werkpostschikking toe.

HYGIËNISCH HANDELEN

1.8 Bij de uitvoering van een opdracht hygiënisch handelen volgens de geldende richtlijnen.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- handelt hygiënisch en voorkomt kruisbesmetting.
- verduidelijkt de geldende richtlijnen m.b.t. voedselveiligheid bij een opdracht.
- draagt bij het uitvoeren van een opdracht zorg voor persoonlijke hygiëne zoals het verzorgen van handen, nagels, haren.
- wast de handen volgens de richtlijnen (handhygiëne).
- gebruikt PBM's.

ECONOMISCH HANDELEN

1.9 Bij de uitvoering van een opdracht economisch handelen.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- werkt aan de hand van een budget.
- kiest, koopt en gebruikt materialen en benodigdheden volgens criteria.
- selecteert en beperkt materialen en benodigdheden

- onderhoudt materialen en benodigdheden.
- verduidelijkt de invloed van reclame op het eigen aankoopgedrag.

OBSERVEREN, REGISTREREN

1.10 De begrippen waarnemen, observeren en registreren verduidelijken en het verschil toelichten.

1.11 Het belang van observeren toelichten.

1.12 Met ondersteuning van een werkmodel het menselijk gedrag observeren en registreren.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- maakt aan de hand van werkmodellen gebruik van de 5 zintuigen bij het observeren.

REFLECTEREN

1.13 Reflecteren over het eigen kwaliteitsbewust handelen.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- gaat na wat de gevolgen van zijn/haar handelen zijn voor anderen.
- formuleert eigen werk- of aandachtspunten.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4: evalueren)
- het bij zichzelf verduidelijken van een basisemotie, gedachte, intentie, een gedrag/handeling (5.5)
- het expressief uitdrukken van een basisemotie, gedachte, intentie, een gedrag/handeling (5.6)

2 Binnen een welomschreven opdracht communiceren in een 1-1 relatie

Context

Doelgroep

- medeleerlingen
- gezonde kinderen (van 2,5 tot 10 jaar)
- gezonde volwassenen

In de situatie van kind /volwassene zijn geen acute veranderingen te verwachten en geen problemen in de communicatie.

Opdrachten

- Leerlingen voeren handelingen uit met een lage moeilijkheidsgraad (toepassen van routines)
- Leerlingen werken aan de hand van duidelijke instructies
- Leerlingen werken onder directe begeleiding van de leraar
- Leerlingen voeren dagdagelijkse gesprekken (gelegenheidsgesprekken)

Het is belangrijk om te streven naar en integratie en samenhang tussen de verschillende algemene doelstellingen en tussen AD1-2-3 (basis) en de inhoudelijke componenten (AD4, AD5, AD6, AD7, AD8, AD9) in het bijzonder.

VISIE

2.1 Verschillende begrippen m.b.t. het communiceren in een 1-1 relatie verduidelijken, toelichten en exploreren.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt de verschillende fasen in een gesprek zoals groeten, zich voorstellen/kennismaken; een dagdagelijks gesprek (gelegenheidsgesprek) voeren; afscheid nemen...
- verduidelijkt de begrippen 'verbaal' en 'non-verbaal'.
- exploreert de elementen van het non-verbaal communiceren zoals stemgebruik, oogcontact, lichaamshouding, lichaamsexpressie, nabijheidsgedrag, aanraken....
- exploreert de afstemming tussen verbale en non-verbale communicatie.
- licht een communicatieschema toe (zender, ontvanger, boodschap).
- licht het onderscheid tussen inhouds- en betrekkningsniveau toe.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- een holistische mensvisie en het belang ervan verduidelijken en toelichten (1.1)
- het bij zichzelf verduidelijken van een basisemotie, gedachte, intentie, gedrag/handeling (5.5)
- het expressief uitdrukken van een basisemotie, gedachte, intentie, handeling/gedrag (5.6)
- kenmerken m.b.t. lichamelijk, het psychisch, sociaal en existentieel of spiritueel welbevinden verduidelijken en toelichten (5.7)
- bij de uitvoering van een opdracht respectvol handelen (1.3)

2.2 De relatie tussen maatschappelijke tendensen en communicatie verduidelijken en toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- licht de maatschappelijke tendensen in de communicatie toe zoals digitale ontwikkelingen.
- verduidelijkt de positieve en negatieve gevolgen van de digitale ontwikkelingen.

2.3 Verschillende elementen van het communiceren en de eigen communicatie situeren binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt vanuit een holistische mensvisie een kader om gedrag en sociale interacties te duiden en licht dit kader toe.
- situeert communicatieve vaardigheden binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden.
- situeert de eigen communicatie in een 1-1 relatie binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden.
- situeert het respectvol communiceren in welbepaalde situaties binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- vanuit een holistische mensvisie een kader om gedrag en sociale interacties te duiden verduidelijken en toelichten (5.1)

VLOT COMMUNICEREN

2.4 Vanuit een holistische mensvisie respectvol communiceren in een 1-1 relatie.

Onderliggende doelen:

De leerling communiceert respectvol in een 1-1 relatie en:

- doorloopt de verschillende fasen bij het communiceren zoals groeten, zichzelf voorstellen, kennismaken, onthalen/verwelkomen, een gesprek afsluiten, afscheid nemen.
- gebruikt ik-boodschappen.
- luistert actief.
- heeft aandacht voor de afstemming tussen verbale en non-verbale communicatie.
- geeft en ontvangt feedback.
- stelt vragen.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- een holistische mensvisie en het belang ervan verduidelijken en toelichten (1.1)
- bij de uitvoering van een opdracht, vanuit een holistische mensvisie, respectvol handelen (1.3)
- het bij zichzelf verduidelijken van een basisemotie, gedachte, intentie, gedrag/handeling (5.5)
- het expressief uitdrukken van een basisemotie, gedachte, intentie, handeling/gedrag (5.6)
- kenmerken m.b.t. het lichamelijk, psychisch, sociaal en existentieel of spiritueel welbevinden verduidelijken en toelichten (5.7)

2.5 Op een vlotte wijze communiceren en hierbij gebruik maken van communicatiemiddelen.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- begroet iemand, vermeldt zijn naam, neemt afscheid tijdens het telefoneren.
- verstuurt een SMS, een e-mail,...
- maakt gebruik van het internet.
- verduidelijkt de gevaren bij GSM en internetgebruik.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- holistische mensvisie en het belang ervan verduidelijken en toelichten (1.1)
- bij de uitvoering van een opdracht, vanuit holistische mensvisie, respectvol handelen (1.3)
- vanuit een holistische mensvisie een kader om gedrag en sociale interacties te duiden verduidelijken en toelichten. (5.1)
- het bij zichzelf verduidelijken van een basisemotie, gedachte, intentie, gedrag/handeling (5.5)
- het expressief uitdrukken van een basisemotie, gedachte, intentie, handeling/gedrag (5.6)
- kenmerken m.b.t. het lichamelijk, psychisch, sociaal en existentieel of spiritueel welbevinden verduidelijken en toelichten (5.7)

2.6 Afstemmen van de eigen communicatie.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt het bestaan en het belang van hiërarchische relaties.
- stemt de eigen communicatie in een 1-1 relatie af op de ander.
- stemt de eigen communicatie in een 1-1 relatie af op de situatie.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- een holistische mensvisie en het belang ervan verduidelijken en toelichten (1.1)
- bij de uitvoering van een opdracht, vanuit een holistische mensvisie, respectvol handelen (1.3)

REFLECTEREN

2.7 Reflecteren op de eigen communicatie binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- gaat na of de eigen communicatie in een 1-1 relatie respectvol is binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden.
- reflecteert op de afstemming van de eigen communicatie in een 1-1 relatie binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- een holistische mensvisie en het belang ervan verduidelijken en toelichten (1.1)
- reflecteren over het eigen kwaliteitsbewust handelen (1.13)
- vanuit een holistische mensvisie een kader om gedrag en sociale interacties te duiden verduidelijken en toelichten (5.1)

3 Binnen een welomschreven opdracht, binnen een klasgroep, in groep werken.

Context

Doelgroep

- medeleerlingen

Opdrachten

- Leerlingen voeren handelingen uit die een lage moeilijkheidsgraad hebben (toepassen van routines).
- Leerlingen werken aan de hand van duidelijke instructies.
- Leerlingen werken onder directe begeleiding van de leraar.

Het is belangrijk om te streven naar en integratie en samenhang tussen de verschillende algemene doelstellingen en tussen AD1-2-3 (basis) en de inhoudelijke componenten (AD4, AD5, AD6, AD7, AD8, AD9) in het bijzonder.

VISIE

3.1 Verschillende begrippen m.b.t. het werken in groep verduidelijken, toelichten en exploreren.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- licht de begrippen 'groep', 'groepssamenhang', 'rol/positie', 'groepsnormen en -waarden' toe.
- verduidelijkt de functie van een groep en licht de functie toe.
- verduidelijkt het belang van leiderschap in een groep.
- licht de verschillende rollen in een groep toe en exploreert ze.
- licht de verschillende waarden en normen in een groep toe en exploreert ze.

3.2 De verschillende sociale interacties tijdens het samenwerken situeren binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- situeert verschillende rollen en posities tijdens het samenwerken binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden.
- situeert het eigen functioneren in groep/samenwerken binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

Vanuit een holistische mensvisie een kader om gedrag en sociale interacties te duiden verduidelijken en toelichten (5.1)

VLOT COMMUNICEREN

3.3 Vanuit een holistische mensvisie respectvol communiceren in groep.

Onderliggende doelen:

De leerling communiceert in de klasgroep en:

- doorloopt de verschillende fasen bij het communiceren zoals groeten, zichzelf voorstellen, kennismaken, onthalen/verwelkomen, een gesprek afsluiten, afscheid nemen.
- gebruikt ik-boodschappen.
- luistert actief.
- heeft aandacht voor de afstemming tussen verbale en non-verbale communicatie.
- geeft en ontvangt feedback.
- stelt vragen.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- verschillende begrippen m.b.t. het communiceren in een 1-1 relatie verduidelijken, toelichten en exploreren (2.1)
- vanuit een holistische mensvisie respectvol communiceren in een 1-1 relatie (2.4)
- vanuit een holistische mensvisie respectvol handelen (1.3)

3.4 Op een vlotte wijze communiceren en hierbij gebruik maken van communicatiemiddelen.

Onderliggende doelen :

De leerling :

- maakt op een correcte wijze gebruik van e-mail, internet... bij het werken in groep.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- de relatie tussen maatschappelijke tendensen en communicatie verduidelijken en toelichten (2.2)

- op een vlotte wijze communiceren en hierbij gebruik maken van communicatiemiddelen (2.5)

3.5 Afstemmen van de eigen communicatie.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- stemt de eigen communicatie in groep af op de ander.
- stemt de eigen communicatie in groep af op de situatie.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- afstemmen van de eigen communicatie (2.6)

SAMENWERKEN

3.6 Methodisch handelen bij een gedelegeerde en zelfgekozen groepsopdracht.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- informeert zich over de groepsopdracht.
- maakt een planning voor de groepsopdracht volgens een bepaalde werkmethode/werkmodel.
- voert een groepsopdracht uit volgens de planning.
- evalueert elementen van de groepsopdracht zoals het verloop, het resultaat en de tevredenheid van de doelgroep... aan de hand van een werkmodel.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)

3.7 Samenwerken bij het realiseren van een gedelegeerde en zelfgekozen groepsopdracht.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- neemt verschillende rollen/posities tijdens een groepsopdracht op.
- verdeelt taken met ondersteuning van een werkmodel.
- draagt constructief bij aan het gezamenlijk resultaat.
- deelt relevante informatie en kennis met anderen in functie van het groepsproces.
- werkt samen onder directe begeleiding en volgens duidelijke instructies van de leraar.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- een holistische mensvisie en het belang ervan verduidelijken en toelichten (1.1)

REFLECTEREN

3.8 Reflecteren over het samenwerken in groep.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- reflecteert over het eigen functioneren in groep.
- reflecteert over de samenwerking in groep.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- reflecteren over het eigen kwaliteitsbewust handelen (1.13)
- reflecteren op de eigen communicatie binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden (2.7)

4 Binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor de gezondheid en het welzijn.

Context

Doelgroep

- medeleerlingen
- gezonde kinderen (van 2,5 tot 10 jaar)
- gezonde volwassenen

In de situatie van kind /volwassene zijn geen acute veranderingen te verwachten en geen problemen in de communicatie.

Opdrachten

- leerlingen voeren handelingen uit met een lage moeilijkheidsgraad (toepassen van routines).
- leerlingen werken aan de hand van duidelijke instructies.
- leerlingen werken onder directe begeleiding van de leraar.

Het is belangrijk om te streven naar en integratie en samenhang tussen de verschillende algemene doelstellingen en tussen AD1-2-3 (basis) en de inhoudelijke componenten (AD4, AD5, AD6, AD7, AD8, AD9) in het bijzonder.

VISIE

4.1 De begrippen gezondheid en welzijn verduidelijken en toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt de begrippen gezondheid, welzijn en welbevinden en licht ze toe.
- verduidelijkt de begrippen zelfzorg, mantelzorg, professionele zorg en licht ze toe.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- holistische mensvisie en het belang ervan verduidelijken en toelichten (1.1)

GEZONDHEID EN WELZIJN

4.2 De kernelementen en de uitbouw van het gezondheids- en welzijnsbeleid op school verduidelijken en toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt vanuit het opvoedingsproject de visie op gezondheid, welzijn en welbevinden van leerlingen op school.
- licht acties m.b.t. het gezondheids- en welzijnsbeleid op school toe.
- licht het ondersteuningsaanbod inzake gezondheids- en welzijnsbeleid op school (leerlingenbegeleiding, CLB...) toe.
- licht de participatiemogelijkheden op school inzake gezondheids- en welzijnsbeleid (leerlingenraad...) toe.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- de kernelementen van het opvoedingsproject van de school verduidelijken en toelichten in het dagelijkse schoolleven (1.2)

4.3 Exploreren en toelichten, aan de hand van de regionale sociale kaart, waar jongeren met hulpvragen in verband met gezondheid en welzijn in de eigen regio terecht kunnen.

4.4 De werking van een instantie/organisatie voor jongeren met hulpvragen toelichten en deze organisatie bezoeken.

EHBO

4.5 In de context van de school noodsituaties herkennen en gepast reageren als burger.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- omschrijft noodsituaties in de context van de school.
- blijft rustig in noodsituaties.
- handelt als eerstehulpverlener.

- verleent psychosociale hulp zoals het omgaan met slachtoffers en omstaanders.
- zorgt voor eigen veiligheid zoals besmetting vermijden,...
- draagt zorg voor het comfort van het slachtoffer.
- houdt rekening met de eigen emotionele reacties nadien.

4.6 Hulpinstanties op een correcte wijze verwittigen.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt waar men op school hulp kan invoeren.
- verduidelijkt op welke wijze men correct hulp invoert.
- licht toe welke hulpinstanties (politie, brandweer, ambulancedienst, antigifcentrum,...) men verwittigt voor welke noodsituaties en op welke wijze.
- verwittigt hulpinstanties op een correcte wijze.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- op een vlotte wijze communiceren en hierbij gebruik maken van communicatiemiddelen (2.5)

4.7 In de context van de school kleine zorgen toedienen.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt en demonstreert wat te doen na verbranden van vingers/hand in de keuken.
- verduidelijkt en demonstreert hoe kleine schaafwonden worden gereinigd en ontsmet.

GEZONDHEIDSBELEVING EN INSTANDHOUDING

4.8 Elementen m.b.t. gezondheidsbeleving en instandhouding verduidelijken en toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt de begrippen gezondheidsbeleving en instandhouding.
- verduidelijkt de begrippen gezondheidsbevordering en preventie.
- benoemt de gezondheidsdoelstellingen van de Vlaamse overheid.
- toont aan de hand van voorbeelden aan hoe de gezondheidsdoelstellingen worden geconcretiseerd in o.a. acties m.b.t. gezondheidsbevordering.
- licht het belang en gevolgen van leefstijl voor gezondheidsbevordering toe.
- legt het verband tussen kwaliteitsbewust handelen en gezondheidsbevordering.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht veilig handelen (1.6)
- bij de uitvoering van een opdracht ergonomisch handelen (1.7)
- bij de uitvoering van een opdracht hygiënisch handelen (1.8)

4.9 Het belang en het doel van concrete projecten en acties m.b.t. gezondheidsbevordering toelichten.

PARTICIPEREN

4.10 Participeren aan een project/actie m.b.t. gezondheidsbevordering, de doelgroep ondersteunen en kennismaken met de wijze waarop deze wordt begeleid.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- neemt deel aan een project/actie m.b.t. gezondheidsbevordering.
- komt in contact met een doelgroep tijdens een project/actie m.b.t. gezondheidsbevordering.
- ondersteunt een doelgroep tijdens een project/actie m.b.t. gezondheidsbevordering.
- communiceert in een 1-1 relatie met leden van de doelgroep tijdens een project/actie m.b.t. gezondheidsbevordering.
- observeert en verduidelijkt hoe de doelgroep tijdens een project/actie m.b.t. gezondheidsbevordering wordt begeleid.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht, vanuit een holistische mensvisie, respectvol handelen (1.3)
- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)
- bij de uitvoering van een opdracht milieubewust handelen (1.5)
- bij de uitvoering van een opdracht veilig handelen (1.6)
- bij de uitvoering van een opdracht ergonomisch handelen (1.7)
- bij de uitvoering van een opdracht hygiënisch handelen (1.8)
- bij de uitvoering van een opdracht economisch handelen (1.9)
- binnen een welomschreven opdracht communiceren in een 1-1 relatie (2)
- binnen een welomschreven opdracht een maaltijd plannen, voorbereiden, bereiden (6)
- binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor lokalen, keuken en leefruimten (7)

VOEDING EN STOFWISSELING

4.11 Kenmerken van de normale voeding en stofwisseling verduidelijken.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt de begrippen voeding en stofwisseling.

Functies

- benoemt de delen van de spijsvertering en duidt ze aan op een schets.

- verduidelijkt de werking van de spijsvertering (opname en vertering).
- benoemt de delen van de huid en duidt ze aan op een schets.
- verduidelijkt de werking van de huid.
- duidt de ligging van het temperatuurcentrum (temperatuurregeling) aan op een schets.

Menselijk functioneren

- verduidelijkt het belang van een 'normale voeding en stofwisseling' voor het menselijk functioneren.
- verduidelijkt waarom en hoe men zorg draagt voor eten en drinken.
- verduidelijkt waarom en hoe men zorg draagt voor het gebit.
- verduidelijkt waarom en hoe men zorg draagt voor de huid.
- verduidelijkt waarom en hoe men zorg draagt voor het op peil houden van lichaamstemperatuur.
- verduidelijkt waarom en hoe men zorg draagt voor het groeien en ontwikkelen.

UITSCHEIDING

4.12 Kenmerken van de normale uitscheiding verduidelijken.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt het begrip uitscheiding.

Functies

- benoemt de delen van het urinestelsel en duidt ze aan op een schets.
- benoemt de delen van het darmstelsel en duidt ze aan op een schets.
- brengt de delen van het urinestelsel en het darmstelsel in relatie met de delen van het spijsverteringsstelsel.

Menselijk functioneren

- verduidelijkt het belang van de normale uitscheiding voor het menselijk functioneren.
- verduidelijkt waarom en hoe men zorg draagt voor de functies m.b.t. uitscheiding.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- de delen van het spijsverteringsstelsel benoemen en aanduiden op een schets. (4.11)
- de werking van het spijsverteringsstelsel verduidelijken (4.11)

4.13 Kinderen ondersteunen bij uitscheiding.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- begeleidt kinderen naar het toilet.
- communiceert met kinderen in een 1-1 relatie.
- zorgt voor een gepaste sfeer zoals zorg voor rust, geur, hygiëne....

- helpt kinderen bij het aankleden na het toiletbezoek.
- draagt zorg voor hygiëne (helpen bij het handen wassen...).

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)
- bij de uitvoering van een opdracht hygiënisch handelen (1.8)

ACTIVITEITEN

4.14 Kenmerken m.b.t. normale activiteiten verduidelijken.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt het begrip activiteiten.

Functies

- benoemt de delen van het ademhalingsstelsel en duidt ze aan op een schets.
- verduidelijkt de werking van de longen.
- benoemt de delen van het hart- en bloedvatenstelsel en duidt ze aan op een schets.
- verduidelijkt de werking van het hart.
- verduidelijkt de samenstelling van het bloed.
- benoemt de delen van het bewegingsstelsel en duidt ze aan op een schets.
- verduidelijkt de werking van het bewegingsstelsel (gewrichten en spieren).
- verduidelijkt de relatie tussen het ademhalingsstelsel, het bloedvatenstelsel en het spijsverteringsstelsel.

Menselijk functioneren

- verduidelijkt het belang van normale activiteiten voor het menselijk functioneren.
- verduidelijkt waarom en hoe men zorg draagt voor ademhaling.
- verduidelijkt waarom en hoe men zorg draagt voor beweging zoals bv. ontspanning, recreatie, mobiliteit.
- verduidelijkt waarom en hoe men zorg draagt voor energie.

4.15 Kinderen en volwassenen ondersteunen bij activiteiten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- communiceert met kinderen en volwassenen in een 1-1 relatie.
- ondersteunt kinderen en volwassenen bij activiteiten zoals bij het aan- en uitdoen van jassen.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht, vanuit een holistische mensvisie, respectvol handelen (1.3)
- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)

- bij de uitvoering van een opdracht veilig handelen (1.6)
- bij de uitvoering van een opdracht ergonomisch handelen (1.7)

SLAAP EN RUST

4.16 Kenmerken van normale slaap en rust verduidelijken.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt de begrippen rust en slaap.

Menselijk functioneren

- verduidelijkt het belang van slaap en rust voor het menselijk functioneren.
- verduidelijkt waarom en hoe men zorg draagt voor slaap en rust zoals zorg voor gepaste sfeer, slaaprituelen, omgevingsfactoren, voldoende slaap, ontspanning.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- de relatie tussen een gezonde levensstijl en linnenzorg toelichten (8.3)
- op basis van een werkmodel bedden luchten, opmaken en verschonen (8.13)

WAARNEMING EN COGNITIE

4.17 Kenmerken van de normale waarneming en cognitie verduidelijken.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt de begrippen waarneming en cognitie.

Functies

- benoemt de delen van het zenuwstelsel en duidt ze aan op een schets.
- verduidelijkt de werking van de hersenen.
- benoemt de delen van de zintuigen en duidt ze aan op een schets.
- verduidelijkt de werking van de zintuigen.
- verduidelijkt de relatie tussen de zintuigen, het zenuwstelsel (met inbegrip van de hersenen) en het bewegingsstelsel.

Menselijk functioneren

- verduidelijkt het belang van de normale waarneming voor het menselijk functioneren.
- verduidelijkt waarom en hoe men zorg draagt voor waarneming zoals zorg voor zien, horen, smaken, voelen en ruiken.
- verduidelijkt waarom en hoe men zorg draagt voor leren en denken.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- benoemen van de delen van het bewegingsstelsel en aanduiden op een schets (4.14)
- verwoorden van de werking van het bewegingsstelsel (4.14)

4.18 Zorg dragen voor bril, lenzen en hoorapparaat.

SEKSUALITEIT EN VOORTPLANTING

4.19 Kenmerken m.b.t. hormonale invloeden, de seksualiteit en voortplanting verduidelijken.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt de begrippen hormonale invloeden, seksualiteit en voortplanting.

Functies

- benoemt de delen van het hormonaal stelsel en duidt ze aan op een schets (bijnier, schildklier en geslachtsorganen).
- verduidelijkt de werking van het hormonaal stelsel zoals de rol van hormonen, voortplantingsorganen, menstruele cyclus.

Menselijk functioneren

- verduidelijkt het belang van hormonale invloeden, seksualiteit en voortplanting voor het menselijk functioneren.
- verduidelijkt waarom en hoe men zorg draagt voor seksualiteitsbeleving.
- verduidelijkt het begrip anticonceptie.
- verduidelijkt waarom en hoe men zorg draagt voor de bescherming tegen SOA.
- verduidelijkt waarom en hoe men zorg draagt voor hygiëne bij menstruatie.

REFLECTEREN

4.20 Reflecteren over het eigen handelen (leefstijl) ten aanzien van gezondheid en welzijn.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- gaat na wat de gevolgen van zijn/haar handelen zijn voor anderen.
- formuleert eigen werk- of aandachtspunten.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- reflecteren over het eigen kwaliteitsbewust handelen (1.13)
- reflecteren op het eigen communiceren binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden (2.7)
- reflecteren over het samenwerken in groep (3.8)
- elementen m.b.t. gezondheidsbeleving en instandhouding verduidelijken en toelichten (4.8)

5 Binnen een welomschreven opdracht ondersteunen bij (ped)agogische activiteiten.

Context

Doelgroep

- medeleerlingen
- gezonde kinderen (van 2,5 tot 10 jaar)
- gezonde volwassenen

In de situatie van kind/volwassene zijn geen acute veranderingen te verwachten en geen problemen in de communicatie.

Opdrachten

- leerlingen voeren handelingen uit met een lage moeilijkheidsgraad (toepassen van routines).
- leerlingen werken aan de hand van duidelijke instructies.
- leerlingen werken onder directe begeleiding van de leraar.

Het is belangrijk om te streven naar en integratie en samenhang tussen de verschillende algemene doelstellingen en tussen AD1-2-3 (basis) en de inhoudelijke componenten (AD4, AD5, AD6, AD7, AD8, AD9) in het bijzonder.

VISIE

5.1 Vanuit een holistische mensvisie een kader om gedrag en sociale interacties te duiden verduidelijken en toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt het doel, de werking en toepassing van een theoretisch kader om gedrag en sociale interacties te duiden en licht dit kader toe.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- een holistische mensvisie en het belang ervan verwoorden en toelichten (1.1)

5.2 Gedrag bij de uitvoering van een opdracht situeren binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- situeert het respectvol omgaan met zichzelf binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden.
- situeert het respectvol omgaan met anderen binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden.

- situeert het respectvol omgaan met materialen en behoeftigheden binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden.
- situeert behulpzaam zijn binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden.
- situeert creatief zijn binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden.
- situeert het zin hebben voor orde en nauwkeurigheid binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden.
- situeert het loyaal zijn aan de klas, de school en medeleerlingen binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht, vanuit een holistische mensvisie, respectvol handelen (1.3)

5.3 Het eigen gedrag situeren binnen een welbepaalde context en binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- reflecteert aan de hand van een kader welk gedrag men in welbepaalde contexten vaak en minder vaak stelt.

LEVENSLLOOP

5.4 Verschillende levensfasen binnen de levensloop van de mens exploreren.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- benoemt lichamelijke kenmerken binnen de levensloop van de mens.
- benoemt psychische kenmerken binnen de levensloop van de mens.
- benoemt de sociale kenmerken binnen de levensloop van de mens.
- benoemt de invloed van de tijdsgeest waarbinnen mensen zijn geboren op hun mens-zijn.
- verduidelijkt hoe bepaalde waarden en normen eigen zijn aan levensfasen en aan de tijdsgeest waarbinnen mensen leven.
- verduidelijkt de beleving van het spel/spelen doorheen verschillende levensfasen.

WELBEVINDEN

5.5 Het bij zichzelf verduidelijken van een basisemotie, een gedachte, een intentie, een gedrag/handeling.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- breidt zijn woordenschat om basisemoties, gedachten en intenties, gedrag/handelingen te verwoorden uit.
- benoemt basisemoties bij zichzelf.
- benoemt de bedoeling/intentie van eigen gedrag.
- verduidelijkt een eigen gedachte.
- verduidelijkt eigen gedrag/handelen.

5.6 Het expressief uitdrukken van een basisemotie, een gedachte, een intentie, een gedrag/handeling.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- durft zich expressief uiten.
- drukt een basisemotie expressief uit.
- drukt een gedachte expressief uit.
- drukt een intentie expressief uit.
- drukt een handeling expressief uit.

5.7 Kenmerken m.b.t. het lichamelijk, psychisch, sociaal en existentieel welbevinden verduidelijken en toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt kenmerken m.b.t. het lichamelijk, het psychisch, sociaal en existentieel of spiritueel welbevinden.
- Observeert bij zichzelf kenmerken m.b.t. het lichamelijk, het psychisch, sociaal en existentieel of spiritueel welbevinden.
- Observeert bij anderen kenmerken m.b.t. het lichamelijk, psychisch, sociaal en existentieel of spiritueel welbevinden.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- holistische mensvisie en het belang ervan verduidelijken en toelichten (1.1)
- verschillende begrippen m.b.t. het communiceren in een 1-1 relatie verduidelijken, toelichten en exploreren (2.1)
- binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor gezondheid en welzijn (4)

5.8 Beïnvloedende factoren (intern en extern) voor het lichamelijk, psychisch, sociaal en existentieel of spiritueel welbevinden verduidelijken en toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt beïnvloedende factoren (intern en extern) voor het lichamelijk, psychisch, sociaal en existentieel of spiritueel welbevinden.
- benoemt beïnvloedende factoren voor het eigen welbevinden.
- observeert beïnvloedende factoren voor het welbevinden van anderen.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- holistische mensvisie en het belang ervan verduidelijken en toelichten (1.1)
- binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor gezondheid en welzijn (4)

5.9 Verduidelijken hoe men het eigen welbevinden en dat van anderen kan verhogen.

PARTICIPEREN

5.10 Participeren aan een gepaste (vrije)tijdsactiviteit, de doelgroep ondersteunen en kennismaken met de wijze waarop deze wordt begeleid.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- neemt deel aan een gepaste activiteit voor kinderen (school, jeugdbeweging, buitenschoolse opvang)
- neemt deel aan een gepaste activiteit voor medioren en/of senioren.
- komt in contact met de doelgroep tijdens de activiteit.
- ondersteunt de doelgroep tijdens de activiteit.
- communiceert in een 1-1 relatie met leden van de doelgroep tijdens de activiteit.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht, vanuit een holistische mensvisie, respectvol handelen (1.3)
- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)
- bij de uitvoering van een opdracht milieubewust handelen (1.5)
- bij de uitvoering van een opdracht veilig handelen (1.6)
- bij de uitvoering van een opdracht ergonomisch handelen (1.7)
- bij de uitvoering van een opdracht hygiënisch handelen (1.8)
- bij de uitvoering van een opdracht economisch handelen (1.9)
- binnen een welomschreven opdracht communiceren in een 1-1 relatie (2)
- binnen een welomschreven opdracht een maaltijd plannen, voorbereiden, bereiden (6)
- binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor lokalen, keuken en leefruimten (7)
- kennismaken met doelgroepen binnen de directe en de indirecte zorg (9.3)

REFLECTEREN

5.11 Reflecteren over het eigen (ped)agogisch handelen.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- gaat na wat de gevolgen van zijn/haar handelen zijn voor anderen.
- formuleert eigen werk- of aandachtspunten.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- reflecteren over het eigen kwaliteitsbewust handelen (1.13)
- reflecteren op het eigen communiceren binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden (2.7)
- reflecteren over het samenwerken in groep (3.8)
- reflecteren over het eigen handelen (leefstijl) t.o.v. gezondheid en welzijn (4.20)

6 Binnen een welomschreven opdracht een maaltijd plannen, voorbereiden en bereiden.

Context

Doelgroep

- medeleerlingen
- gezonde kinderen (van 2,5 tot 10 jaar)
- gezonde volwassenen

In de situatie van kind /volwassene zijn geen acute veranderingen te verwachten en geen problemen in de communicatie.

Opdrachten

- Leerlingen voeren handelingen uit met een lage moeilijkheidsgraad (toepassen van routines).
- Leerlingen werken aan de hand van duidelijke instructies.
- Leerlingen werken onder directe begeleiding van de leraar.
- Eenvoudige, gezonde dagelijkse keuken

Het is belangrijk om te streven naar en integratie en samenhang tussen de verschillende algemene doelstellingen en tussen AD1-2-3 (basis) en de inhoudelijke componenten (AD4, AD5, AD6, AD7, AD8, AD9) in het bijzonder.

VISIE

6.1 Het begrip voedingsvoorlichting in zijn verschillende betekenissen verduidelijken en toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- licht het belang van voedingsvoorlichting en evenwichtige voeding toe.
- verduidelijkt de opbouw en delen van een voedingsvoorlichtingsmodel en licht ze toe.
- maakt kennis met verschillende bronnen waarin voeding aan bod komt.
- verduidelijkt hoe voeding kan gerelateerd zijn aan een visie (cultuur, religie, ecologie....).

6.2 De relatie tussen maatschappelijke tendensen en maaltijdzorg verduidelijken en toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- licht maatschappelijke tendensen in de maaltijdzorg toe.
- verduidelijkt de relatie tussen een gezonde leefstijl en maaltijdzorg.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht, vanuit een holistische mensvisie, respectvol handelen (1.3)
- een holistische mensvisie en het belang ervan verduidelijken en toelichten (1.1)

PLANNEN / VOORBEREIDEN

6.3 Met ondersteuning van een voedingsvoorlichtingsmodel, een maaltijd samenstellen en deze keuze toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- stelt een ontbijt samen.
- stelt een middagmaal samen.
- stelt een avondmaal samen.
- kiest een tussendoortje.
- stelt een maaltijd samen rekening houdend met criteria.
- licht de keuze voor de samenstelling van de maaltijd toe.
- maakt hierbij gebruik van een voedingsvoorlichtingsmodel.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)

- bij de uitvoering van een opdracht milieubewust handelen (1.5)
- bij de uitvoering van een opdracht economisch handelen (1.9)

6.4 Met ondersteuning van een werkmodel een passende bereidingswijze, materialen en benodigdheden kiezen en deze keuze toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- kiest een passende bereidingswijze en licht deze keuze toe.
- kiest materialen en benodigdheden en licht deze keuze toe.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

Bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen: informeren (1.4).

PLANNEN / VOORBEREIDEN - AANKOPEN EN BEWAREN

6.5 Boodschappen/aankopen doen voor een persoon op basis van een met hem of haar besproken lijstje.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- stelt een boodschappenlijst op met behulp van een instructiefiche.
- winkelt en houdt hierbij rekening met criteria.
- betaalt correct.
- communiceert in een 1-1 relatie met winkelbediende/persoon voor wie men boodschappen doet.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)
- bij de uitvoering van een opdracht milieubewust handelen (1.5)
- bij de uitvoering van een opdracht ergonomisch handelen (1.7)
- bij de uitvoering van een opdracht hygiënisch handelen (1.8)
- bij de uitvoering van een opdracht economisch handelen (1.9)

6.6 De betekenis van de ingrediëntenlijst, de bereidingswijze, de houdbaarheidsdatum en de bewaarvoorschriften op een verpakking verduidelijken en toelichten.

6.7 De aangekochte goederen opbergen en bewaren.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt de begrippen 'bederf' en 'bewaren'.
- bergt de aangekochte goederen op volgens het first-in-first-outsysteem (fiffo).
- koelt de aangekochte goederen en vriest ze in.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

Een bereiding bewaren (6.16)

PLANNEN / VOORBEREIDEN - WEGEN EN METEN

6.8 Met ondersteuning van een werkmodel de benodigde hoeveelheden van een product afwegen, meten en schatten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- weegt, meet en maakt gebruik van kleinhuishoudelijke weeg- en meettoestellen.
- reinigt kleinhuishoudelijke weeg- en meettoestellen.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

Bij de uitvoering van een opdracht hygiënisch handelen (1.8)

BEREIDEN

6.9 Met ondersteuning van een werkmodel eenvoudige gerechten uit de dagelijkse keuken voor medeleerlingen bereiden en toepassen van bereidingswijzen.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht, vanuit een holistische mensvisie, respectvol handelen (1.3)
- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)
- bij de uitvoering van een opdracht milieubewust handelen (1.5)
- bij de uitvoering van een opdracht veilig handelen (1.6)
- bij de uitvoering van een opdracht ergonomisch handelen (1.7)
- bij de uitvoering van een opdracht hygiënisch handelen (1.8)
- bij de uitvoering van een opdracht economisch handelen (1.9)
- de aangekochte goederen opbergen en bewaren (6.8)
- een bereiding bewaren (6.16)

6.10 Met ondersteuning van een werkmodel een eenvoudig gerecht uit de dagelijkse keuken voor een doelgroep buiten de klasgroep bereiden en toepassen van bereidingswijzen.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)
- bij de uitvoering van een opdracht milieubewust handelen (1.5)
- bij de uitvoering van een opdracht veilig handelen (1.6)
- bij de uitvoering van een opdracht ergonomisch handelen (1.7)
- bij de uitvoering van een opdracht hygiënisch handelen (1.8)

- bij de uitvoering van een opdracht economisch handelen (1.9)

6.11 Met ondersteuning van een werkmodel werken met kleinhuishoudelijke toestellen.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- maakt kleinhuishoudelijke toestellen gebruiksklaar en hanteert ze.
- reinigt kleinhuishoudelijke toestellen.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)
- bij de uitvoering van een opdracht veilig handelen (1.6)

6.12 In het werkveld kennismaken met toestellen uit de groothuishouding en met de context waarin ze worden gebruikt.

MAALTIJD NEMEN

6.13 Gerechten en dranken presenteren, inschenken en aanbieden.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- communiceert in een 1-1 relatie tijdens het inschenken van dranken en aanbieden van gerechten en dranken.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht, vanuit een holistische mensvisie, respectvol handelen (1.3)
- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)
- bij de uitvoering van een opdracht milieubewust handelen (1.5)
- bij de uitvoering van een opdracht veilig handelen (1.6)
- bij de uitvoering van een opdracht ergonomisch handelen (1.7)
- bij de uitvoering van een opdracht hygiënisch handelen (1.8)
- bij de uitvoering van een opdracht economisch handelen (1.9)
- binnen een welomschreven opdracht communiceren in een 1-1 relatie (2).

6.14 Samen maaltijd nemen met de klas.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- dekt de tafel.
- respecteert tijdens de maaltijd eenvoudige etiketteregels.

- communiceert in een 1-1 relatie tijdens de maaltijd.
- communiceert in groep tijdens de maaltijd.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht, vanuit een holistische mensvisie, respectvol handelen (1.3)

6.15 Samen maaltijd nemen met een doelgroep.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- dekt de tafel.
- respecteert tijdens de maaltijd eenvoudige etiketteregels.
- communiceert in een 1-1 relatie met een lid van de doelgroep tijdens de maaltijd.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht, vanuit een holistische mensvisie, respectvol handelen (1.3)
- in leefruimten een huiselijke sfeer creëren rekening houdend met gegeven criteria. (7.16)

NAZORG

6.16 Een bereiding bewaren.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- maakt onderscheid tussen het bewaren van bereidingen voor langere en kortere tijd.
- licht de invloed van temperatuur, licht, zuurstof toe op het bewaringsproces.
- koelt een bereiding.
- dekt een bereiding af.
- etiketteert een bereiding.
- vriest een bereiding in.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

De aangekochte goederen opbergen en bewaren (6.7)

6.17 De vaat wassen (machinaal en met de hand) en opruimen.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- houdt rekening met de factoren in het reinigingsproces.

- wast de vaat (machinaal en met de hand).
- droogt af en bergt de vaat op
- ruimt op en reinigt de werkpost.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht, vanuit een holistische mensvisie, respectvol handelen (1.3)
- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)
- bij de uitvoering van een opdracht milieubewust handelen (1.5)
- bij de uitvoering van een opdracht veilig handelen (1.6)
- bij de uitvoering van een opdracht ergonomisch handelen (1.7)
- bij de uitvoering van een opdracht hygiënisch handelen (1.8)
- bij de uitvoering van een opdracht economisch handelen (1.9)
- de 4 factoren in het reinigingsproces toelichten (7.6-7.13)

REFLECTEREN

6.18 Reflecteren over het eigen handelen m.b.t. voedingsgewoonten en maaltijdzorg.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- gaat na wat de gevolgen van zijn/haar handelen zijn voor anderen.
- formuleert eigen werk- of aandachtspunten.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- reflecteren over het eigen kwaliteitsbewust handelen (1.13)
- reflecteren op het eigen communiceren binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden (2.7)
- reflecteren over het samenwerken in groep (3.8)
- reflecteren over het eigen handelen (leefstijl) t.o.v. gezondheid en welzijn (4.20)
- reflecteren over het eigen (ped)agogisch handelen (5.11)

7 Binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor lokalen, keuken en leefruimten.

Context

Doelgroep

- medeleerlingen
- gezonde kinderen (van 2,5 tot 10 jaar)
- gezonde volwassenen

In de situatie van kind /volwassene zijn geen acute veranderingen te verwachten en geen problemen in de communicatie.

Opdrachten

- leerlingen voeren handelingen uit met een lage moeilijkheidsgraad (toepassen van routines).
- leerlingen werken aan de hand van duidelijke instructies.
- leerlingen werken onder directe begeleiding van de leraar.

Het is belangrijk om te streven naar en integratie en samenhang tussen de verschillende algemene doelstellingen en tussen AD1-2-3 (basis) en de inhoudelijke componenten (AD4, AD5, AD6, AD7, AD8, AD9) in het bijzonder.

VISIE

7.1 Begrippen m.b.t. reinigen en onderhoud verduidelijken en toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt de begrippen vuil en vuilheidsgraad.
- licht de begrippen reinigen en schoonmaken toe.
- licht het begrip onderhoud toe.
- licht de begrippen m.b.t. de frequentie van de zorgvraag zoals dagelijkse of regelmatige zorg, periodieke zorg, specifieke zorg toe.

7.2 De relatie tussen maatschappelijke tendensen en interieurzorg verduidelijken en toelichten.

7.3 De relatie tussen een gezonde leefstijl en reinigen en onderhouden verduidelijken en toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt en licht toe dat leefomgevingsfactoren een invloed hebben op de gezondheid van de mens.
- licht de relatie tussen schoonmaak, onderhoud en gezondheid (preventie) toe.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- reflecteren over het eigen handelen (leefstijl) t.a.v. gezondheid en welzijn (4.20)

PLANNEN / VOORBEREIDEN

7.4 Vanuit de oriëntatie op vuilheidsgraad, materiaal/grondstof, toepassing en eigenschappen het belang van de voorbereiding van reinigen en onderhoud verduidelijken en toelichten.

7.5 De gegevens op het etiket van een verpakking verduidelijken en toelichten.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.3)
- de betekenis van de ingrediëntenlijst, de bereidingswijze, de houdbaarheidsdatum en de bewaarvoorschriften op een verpakking toelichten (6.6)

PLANNEN / VOORBEREIDEN MECHANISCHE ENERGIE/ACTIE

7.6 Het belang van de factor 'mechanische energie/actie' van het reinigings- en onderhoudproces verduidelijken.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- benoemt het verschil tussen handmatig en machinaal reinigen.
- verduidelijkt het belang van bewerking van oppervlakten met hulpmiddelen.

7.7 Met ondersteuning van een werkmodel kiezen voor een passend reinigings- en/of onderhoudsysteem (kleinhuishouding) en deze keuze toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- benoemt verschillende reinigingssystemen.
- kiest tussen droog reinigen, klamvochtig reinigen of nat reinigen met ondersteuning van een werkmodel.
- maakt kennis met het gebruik van kleurcodes.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht, vanuit een holistische mensvisie, respectvol handelen (1.3)
- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)
- bij de uitvoering van een opdracht milieubewust handelen (1.5)
- bij de uitvoering van een opdracht veilig handelen (1.6)
- bij de uitvoering van een opdracht economisch handelen (1.9)

7.8 In het werkveld kennismaken met reinigings- en onderhoudssystemen in de groothuishouding en met de context waarin ze worden gebruikt.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)

PLANNEN / VOORBEREIDEN – CHEMIE

7.9 Het belang van de factor 'chemie' van het reinigings- en/of onderhoudproces verduidelijken.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt het gebruik van een welbepaalde hoeveel water voor het oplossen van een product.
- verduidelijkt het begrip concentratie.
- verduidelijkt het belang van een juiste dosering volgens de richtlijnen op het etiket.
- verduidelijkt het begrip hardheid van water.
- verduidelijkt het belang van het gebruik van reinigings-en of onderhoudsproducten op basis van hun samenstelling.

7.10 Met ondersteuning van een werkmodel een passend reinigings- en/of onderhoudproduct kiezen en deze keuze toelichten.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)
- de gegevens op het etiket van een verpakking verduidelijken en toelichten (7.5)
- bij de uitvoering van een opdracht milieubewust handelen (1.5)

7.11 Met ondersteuning van een werkmodel de benodigde hoeveelheden van een product meten en indien nodig oplossen in een correcte hoeveelheid water.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- op basis van een werkmodel de benodigde hoeveelheden van een product afwegen, meten en schatten (6.8)
- de gegevens op het etiket van een verpakking verduidelijken en toelichten (7.5)

PLANNEN / VOORBEREIDEN – TEMPERATUUR

7.12 Het belang van de factor 'temperatuur' van het reinigings- en/of onderhoudproces verduidelijken.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt de invloed van temperatuur op het onderhoud en reinigingsproces.
- verduidelijkt de voor- en nadelen van het gebruik van hoge en lage temperatuur op het onderhoud en reinigingsproces.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- de gegevens op het etiket van een verpakking verduidelijken en toelichten (7.5)

PLANNEN / VOORBEREIDEN – TIJD

7.13 Het belang van de factor 'tijd' van het reinigings- en/of onderhoudproces verduidelijken.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- verduidelijkt het belang van de inwerktijd.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)
- de gegevens op het etiket van een verpakking verduidelijken en toelichten (7.5)

REINIGEN EN ONDERHOUDEN

7.14 Met ondersteuning van een werkmodel opruimen, verluchten, reinigen en onderhouden van lokalen, keuken en leefruimten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- reinigt en onderhoudt lokalen, keuken en leefruimten met ondersteuning van een werkmodel en houdt hierbij rekening met:
 - de zorgvraag/frequentie
 - vuil en vuilheidsgraad
 - de oriëntatie op afwerkmaterialen en oppervlakten
 - factoren in het schoonmaak- en/of onderhoudsproces
- maakt gebruik maken van de correcte techniek die eigen is aan het gekozen reinigings- of onderhoudsysteem.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht, vanuit een holistische mensvisie, respectvol handelen (1.3)
- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)
- bij de uitvoering van een opdracht milieubewust handelen (1.5)
- bij de uitvoering van een opdracht veilig handelen (1.6)
- bij de uitvoering van een opdracht ergonomisch handelen (1.7)
- bij de uitvoering van een opdracht hygiënisch handelen (1.8)
- bij de uitvoering van een opdracht economisch handelen (1.9)
- begrippen m.b.t. reinigen en onderhoud verduidelijken en toelichten (7.1)
- vanuit de oriëntatie op vuilheidsgraad, materiaal/grondstof, toepassing en eigenschappen het belang van de voorbereiding van reinigen en onderhoud verduidelijken en toelichten (7.4).
- het belang van de factor 'mechanische energie/actie' van het reinigings- en onderhoudproces verduidelijken (7.6)
- met ondersteuning van een werkmodel kiezen voor een passend reinigings- en/of onderhoudsysteem (kleinhuishouding) en deze keuze toelichten (7.7)
- het belang van de factor 'chemie' van het reinigings- en/of onderhoudproces verduidelijken. (7.9)
- met ondersteuning van een werkmodel een passend reinigings- en/of onderhoudproduct kiezen en deze keuze toelichten (7.10)
- met ondersteuning van een werkmodel de benodigde hoeveelheden van een product meten en indien nodig oplossen in een correcte hoeveelheid water (7.11)
- het belang van de factor 'temperatuur' van het reinigings- en/of onderhoudproces verduidelijken (7.12)

- het belang van de factor 'tijd' van het reinigings- en/of onderhoudproces verduidelijken (7.13)

7.15 Kennismaken met de zorg voor planten en kleine huisdieren.

7.16 In leefruimten een huiselijke sfeer creëren en hiervoor gebruik maken van materialen en benodigdheden.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- creëert een huiselijke sfeer in leefruimten op basis van criteria.
- maakt gebruik van verschillende materialen en benodigdheden.

REFLECTEREN

7.17 Reflecteren over het eigen handelen m.b.t. interieurzorg.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- gaat na wat de gevolgen zijn van zijn/haar handelen voor anderen.
- formuleert eigen werk- of aandachtspunten.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- reflecteren over het eigen kwaliteitsbewust handelen (1.13)
- reflecteren op het eigen communiceren binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden (2.7)
- reflecteren over het samenwerken in groep (3.8)
- reflecteren over het eigen handelen (leefstijl) t.o.v. gezondheid en welzijn (4.20)
- reflecteren over het eigen (ped)agogisch handelen (5.11)
- reflecteren over het eigen handelen ten aanzien van voedingsgewoonten en maaltijdzorg (6.18)

8 Binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor linnen.

Context

Doelgroep

- medeleerlingen
- gezonde kinderen (van 2,5 tot 10 jaar)
- gezonde volwassenen

In de situatie van kind /volwassene zijn geen acute veranderingen te verwachten en geen problemen in de communicatie.

Opdrachten

- leerlingen voeren handelingen uit met een lage moeilijkheidsgraad (toepassen van routines).
- leerlingen werken aan de hand van duidelijke instructies.
- leerlingen werken onder directe begeleiding van de leraar.

Het is belangrijk om te streven naar en integratie en samenhang tussen de verschillende algemene doelstellingen en tussen AD1-2-3 (basis) en de inhoudelijke componenten (AD4, AD5, AD6, AD7, AD8, AD9) in het bijzonder.

VISIE

8.1 Begrippen m.b.t. linnenzorg verduidelijken en toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- licht de reeds aangeleerde begrippen zorgvraag/frequentie en vuil en vuilheidsgraad toe binnen de context van de linnenzorg.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- begrippen m.b.t. reinigen en onderhoud verduidelijken en toelichten (7.1)

8.2 De relatie tussen maatschappelijke tendensen en linnenzorg verduidelijken en toelichten.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- de relatie tussen maatschappelijke tendensen en interieurzorg verduidelijken en toelichten. (7.2)

8.3 De relatie tussen een gezonde leefstijl en linnenzorg verduidelijken en toelichten.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- de relatie tussen een gezonde leefstijl en schoonmaak en onderhoud toelichten (7.3)

PLANNEN / VOORBEREIDEN

8.4 Vanuit de oriëntatie op de textiele grondstoffen het belang van de voorbereiding van het reinigingsproces verduidelijken en toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- benoemt soorten vezels/weefsels/ soorten textiel met behulp van het etiket.
- benoemt toepassingen/soorten afwerking en veredeling met behulp van het etiket.
- onderscheidt soorten vezels/weefsels/soorten textiel vanuit de voorbereiding op het reinigen.
- licht het belang van de voorbereiding in functie van het reinigen toe.

8.5 De gegevens op een etiket van verpakking/kledingstuk/linnen verduidelijken en toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- onderscheidt soorten etiketten.
- licht toe waarom een etiket een belangrijke bron van informatie is bij de voorbereiding van een zorg.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- de gegevens op een etiket van een verpakking verduidelijken en toelichten (7.5)
- het belang van de factor 'mechanische energie/actie' voor het schoonmaakproces verduidelijken (7.6)
- het belang van de factor 'chemie' voor het schoonmaakproces verduidelijken (7.9)
- het belang van de factor 'temperatuur' voor het schoonmaakproces verduidelijken (7.12)
- het belang van de factor 'tijd' voor het schoonmaakproces verduidelijken (7.13)

8.6 Het belang van de factoren van het reinigingsproces van linnen verduidelijken.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- het belang van de factor 'mechanische energie/actie' van het reinigings- en onderhoudsproces verduidelijken (7.6)
- het belang van de factor chemie van het reinigings- of onderhoudsproces verduidelijken (7.9)
- het belang van de factor temperatuur van het reinigings- en onderhoudsproces verduidelijken (7.12)
- het belang van de factor tijd van het reinigings- of onderhoudsproces verduidelijken (7.13)

PLANNEN / VOORBEREIDEN - MECHANISCHE ENERGIE/ACTIE

8.7 Met ondersteuning van een werkmodel kiezen voor een passend reinigings- en/of onderhoudsysteem (kleinhuishouding) en deze keuze toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- kiest voor handwas met ondersteuning van een werkmodel en licht deze keuze toe.
- kiest voor machinale was met ondersteuning van een werkmodel en licht deze keuze toe.
- stelt een machine in en onderhoudt ze op basis van een werkmodel/handleiding.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- het belang van de factor mechanische energie/actie voor het reinigingsproces verduidelijken (7.6)
- bij de uitvoering van opdracht methodisch handelen (1.3)
- gegevens op etiket van verpakking/kledingstuk/linnen toelichten (8.5)

8.8 In het werkveld kennismaken met groothuishoudelijke toestellen en met de context waarin ze worden gebruikt.

8.9 Met ondersteuning van een werkmodel kiezen voor de passende nazorg en deze keuze toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- maakt met ondersteuning van een werkmodel een gepaste keuze voor drogen, strijken of kastklaar maken van linnen.
- licht zijn keuze toe op basis van oriëntatie op textiele grondstof en etiket.

PLANNEN / VOORBEREIDEN – CHEMIE

8.10 Met ondersteuning van een werkmodel kiezen voor passende producten en deze keuze toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- benoemt en onderscheidt soorten wasmiddelen en andere producten voor linnenverzorging.
- kiest voor een product rekening houdend met criteria zoals etiket, hardheid water, vlotverhouding...

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht, vanuit een holistische mensvisie, respectvol handelen (1.3)
- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)
- bij de uitvoering van een opdracht milieubewust handelen (1.5)
- bij de uitvoering van een opdracht veilig handelen (1.6)
- bij de uitvoering van een opdracht economisch handelen (1.9)
- het belang van de factor chemie voor het reinigingsproces verduidelijken en toelichten (7.9)
- op basis van een werkmodel de benodigde hoeveelheden van een product afwegen en meten en indien nodig oplossen in een correcte hoeveelheid water (7.11)
- gegevens op etiket van verpakking/kledingstuk/linnen toelichten (8.5)

PLANNEN / VOORBEREIDEN – TEMPERATUUR

8.11 Met ondersteuning van een werkmodel kiezen voor de passende temperatuur van het reinigings- en/of onderhoudproces en deze keuze toelichten.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- stelt een wasmachine in met ondersteuning van een werkmodel.
- kiest een passende temperatuur (95°C, 60°C, 40°C/30°C) in functie van energieverbruik en/of materiaal/grondstof linnen en/of vuil- en vuilheidsgraad.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht milieubewust handelen (1.5)
- bij de uitvoering van een opdracht veilig handelen (1.6)
- het belang van de factor temperatuur voor het reinigingsproces verduidelijken (7.12)

PLANNEN / VOORBEREIDEN – TIJD

8.12 Met ondersteuning van een werkmodel kiezen voor de passende tijd van het reinigings- en/of onderhoudproces en deze keuze toelichten.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- het belang van de factor tijd voor het schoonmaak- en onderhoudproces verduidelijken (7.13)

REINIGEN EN ONDERHOUDEN

8.13 Met ondersteuning van een werkmodel bedden luchten, opmaken en verschoneren.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)
- bij de uitvoering van een opdracht ergonomisch handelen (1.7)

8.14 Met ondersteuning van een werkmodel wasgoed sorteren.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)
- bij de uitvoering van een opdracht ergonomisch handelen (1.7)

8.15 Met ondersteuning van een werkmodel wasgoed wassen.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- wast wasgoed machinaal of met de hand rekening houdend met vuil en vuilheidsgraad
- wast wasgoed machinaal of met de hand rekening houdend met de oriëntatie op textiele grondstoffen
- wast wasgoed machinaal of met de hand rekening houdend met de factoren van reinigingsproces
- benoemt fasen in het wasproces.
- onderhoudt een wasmachine met ondersteuning van een werkmodel.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)
- bij de uitvoering van een opdracht milieubewust handelen (1.5)
- gegevens op etiket van verpakking/ kledingstuk/linnen verduidelijken en toelichten (8.5)
- begrippen m.b.t. linnenzorg verduidelijken en toelichten (8.1)
- vanuit de oriëntatie op de textiele grondstoffen het belang van de voorbereiding van het reinigingsproces verduidelijken en toelichten (8.4)
- het belang van de factoren van het reinigingsproces van linnen verduidelijken (8.6)
- met ondersteuning van een werkmodel kiezen voor een passend reinigings- en/of onderhoudsysteem (kleinhuishouding) en deze keuze toelichten (8.7)

- met ondersteuning van een werkmodel kiezen voor een passende nazorg en deze keuze toelichten (8.9)
- met ondersteuning van een werkmodel kiezen voor passende producten en deze keuze toelichten (8.10)
- met ondersteuning van een werkmodel kiezen voor een passende temperatuur van het reinigings- en/of onderhoudproces en deze keuze toelichten (8.11)
- met ondersteuning van een werkmodel kiezen voor de passende tijd van het reinigings- en/of onderhoudproces (8.12)

8.16 Met ondersteuning van een werkmodel wasgoed ophangen en/of drogen.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- droogt wasgoed (aan de lucht of machinaal) rekening houdend met de factoren van reinigingsproces.
- onderhoudt droogtoestellen met ondersteuning van een werkmodel.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)
- bij de uitvoering van een opdracht ergonomisch handelen (1.5)
- bij de uitvoering van een opdracht milieubewust handelen (1.6)
- gegevens op etiket van verpakking/kledingstuk/linnen verduidelijken en toelichten (8.5)

8.17 Met ondersteuning van een werkmodel wasgoed strijken met verschillende types van strijkijzers.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- strijkt wasgoed met ondersteuning van een werkmodel en houdt hierbij rekening met de factoren van het reinigingsproces.
- onderhoudt strijkijzers met ondersteuning van een werkmodel.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)
- bij de uitvoering van een opdracht milieubewust handelen (1.5)
- bij de uitvoering van een opdracht veilig handelen (1.6)
- bij de uitvoering van een opdracht ergonomisch handelen (1.7)
- gegevens op etiket van verpakking/kledingstuk/linnen verduidelijken en toelichten (8.5)

8.18 Met ondersteuning van een werkmodel wasgoed kastklaar maken.

8.19 Met ondersteuning van een werkmodel klein verstelwerk aan kledij uitvoeren.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- naait een knoop aan met ondersteuning van een werkmodel.
- zoomt met ondersteuning van een werkmodel.

8.20 Met ondersteuning van een werkmodel schoeisel reinigen.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- reinigt schoenen rekening houdend met de factoren van het reinigingsproces.
- droogt schoenen rekening houdend met de factoren van het reinigingsproces.
- behandelt schoenen na.
- bergt schoenen op.
- onderhoudt schoenpoetsmateriaal.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- bij de uitvoering van een opdracht methodisch handelen (1.4)
- bij de uitvoering van een opdracht milieubewust handelen (1.5)
- bij de uitvoering van een opdracht ergonomisch handelen (1.7)
- belang van factoren van het reinigingsproces van linnen verduidelijken (8.7-8.13)

REFLECTEREN

8.21 Reflecteren over het eigen handelen m.b.t. linnenzorg.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- gaat na wat de gevolgen van zijn/haar handelen zijn voor anderen.
- formuleert eigen werk- of aandachtspunten.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen

- reflecteren over het eigen kwaliteitsbewust handelen (1.13)
- reflecteren op het eigen communiceren binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden (2.7)
- reflecteren over het samenwerken in groep (3.8)
- reflecteren over het eigen handelen (leefstijl) t.o.v. gezondheid en welzijn (4.20)
- reflecteren over het eigen (ped)agogisch handelen (5.11)
- reflecteren over het eigen handelen ten aanzien van voedingsgewoonten en maaltijdzorg (6.18)
- reflecteren over het eigen handelen m.b.t. interieurzorg (7.17)

9 Oriënteren op beroepen binnen directe en indirecte zorg en studiekeuze.

Context

Doelgroepen uit de directe en indirecte zorg

Opdrachten

- leerlingen voeren handelingen uit die een lage moeilijkheidsgraad hebben (toepassen van routines).
- leerlingen werken aan de hand van duidelijke instructies.
- leerlingen werken onder directe begeleiding van de leraar.

Het is belangrijk om te streven naar en integratie en samenhang tussen de verschillende algemene doelstellingen en tussen AD1-2-3 (basis) en de inhoudelijke componenten (AD4, AD5, AD6, AD7, AD8, AD9) in het bijzonder.

9.1 Kennismaken met verschillende vormen van beroepsuitoefening in de directe- en indirecte zorg, met de vereisten om deze beroepsvorm uit te oefenen en met de context waarbinnen men dit beroep uitoefent.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- maakt kennis met verschillende vormen van beroepsuitoefening in de indirecte en directe zorg:
 - logistiek assistent;
 - verzorgende/zorgkundige;
 - begeleider in de kinderopvang;
 - medewerker in de kleinhuishouding;
 - medewerker in de groothuishouding.
- maakt kennis met de vereisten om deze beroepsvormen uit te oefenen.
- maakt kennis met de contexten waarbinnen men deze beroepen uitoefent.

9.2 Verduidelijken over welke competenties beroepsuitoefenaars binnen de indirecte en directe zorg moeten beschikken.

9.3 Kennismaken met doelgroepen binnen directe en indirecte zorg.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- komt in contact* met ouderen in een dienstencentrum.

- komt in contact met ouderen uit een thuissituatie.
- maakt kennis* met ouderen in een woonzorgcentrum.
- komt in contact komen met kinderen tussen 2,5 en 10 jaar.
- maakt kennis met kinderen jonger dan 2,5 jaar.

9.4 De eigen studiekeuze motiveren vanuit reflectie op eigen mogelijkheden en beperkingen.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- benoemt de eigen mogelijkheden, beperkingen en interesses.
- exploreert verschillende studierichtingen binnen het studiegebied Personenzorg (bso).

9.5 De eigen (competentie) groei in kaart brengen.

Onderliggende doelen:

De leerling:

- licht eigen kwaliteiten en evolutie toe.
- licht eigen werkpunten toe.

Samenhang met andere leerplandoelstellingen:

- reflecteren over het eigen kwaliteitsbewust handelen (1.13)
- reflecteren op het eigen communiceren binnen een kader op gedrag en sociale interacties te duiden (2.7)
- reflecteren over het samenwerken in groep (3.8)
- reflecteren over het eigen handelen (leefstijl) t.o.v. gezondheid en welzijn (4.20)
- reflecteren over het eigen (ped)agogisch handelen (5.11)
- reflecteren over het eigen handelen m.b.t. voedingsgewoonten en maaltijdzorg (6.18)
- reflecteren over het eigen handelen m.b.t. interieurzorg (7.17)
- reflecteren over het eigen handelen m.b.t. linnenzorg (8.21)

4 Verklarende woordenlijst

4.1 Algemene begrippen

Competentie: integratie van kennis, vaardigheden, attitudes in een welbepaalde context/situatie.

Leerlijnen: concrete uitwerking van een algemene doelstelling/competentie. Een leerlijn geeft de stappen (d.m.v concrete doelen) weer die men moet doorlopen om het algemene doel of competentie te bereiken.

Medeleerlingen: wanneer we in het leerplan spreken over medeleerlingen, bedoelen we klasgenoten en/of leeftijdsgenoten. We bedoelen niet de andere leerlingen op school (andere graad ed.).

Welomschreven opdracht: een opdracht met duidelijke instructies, concrete leerdoelen en bijhorende evaluatiecriteria.

Werkmodel: recept, instructiefiche, stappenplan, observatielijst, enz.

4.2 Werkwoorden gebruikt in het leerplan

Verduidelijken = reproductief: het betreft informatie - feiten, begrippen, woorden, termen, procedures, werkmodellen ... - die door de leraar wordt aangereikt.

Suggesties voor het gebruik van werkwoorden: verwoorden, onder woorden brengen, voorbeelden uit de les verwoorden, verduidelijken van een betekenis, uitleggen, omschrijven ...

Toelichten = productief: betekenis geven aan info die min of meer nieuw is - info die door de leraar werd aangereikt - in een nieuwe situatie gebruiken, in een breder geheel plaatsen.

Suggesties voor het gebruik van werkwoorden: illustreren, verklaren, becommentariëren, betekenis uitdrukken, zelf een verband leggen, een eigen gevonden voorbeeld verwoorden, motiveren ...

Aanwenden (3de graad) = productief: betekenis geven aan info die nieuw is – info die door de leraar werd aangereikt of door de leerling werd opgezocht/ verworven -, in een nieuwe situatie gebruiken, in een breder geheel plaatsen, in het handelen integreren.

Suggesties voor het gebruik van werkwoorden: toepassen, gebruiken, concretiseren, mondeling en schriftelijk illustreren, info linken aan observaties, info toepassen tijdens handelen op stage, enz.

In kaart brengen: (iets) inventariseren en er inzicht in geven.

Situëren: plaatsen in tijd of ruimte

Exploreren: ervaren, ontdekken

In contact komen: leerlingen kunnen in contacten met ouderen, kinderen communiceren in een 1-1 relatie, de doelgroep ondersteunen in het kader van verschillende algemene doelstellingen (doelgroep behoort tot de context van het leerplan waarbinnen de doelstellingen kunnen worden bereikt).

Kennismaken: verkennen. Wanneer leerlingen kennismaken met doelgroepen, verwachten we niet dat leerlingen deze doelgroep ondersteunen in het kader van verschillende algemene doelstellingen (doelgroep behoort niet tot de context van het leerplan waarbinnen de algemene doelstellingen kunnen worden bereikt).

Ondersteunen: helpen, bijstaan (in het kader van verschillende AD's). Leerlingen staan in voor een welbepaalde handeling/activiteit en zijn hiervoor verantwoordelijk.

Participeren: leerlingen nemen deel aan, hebben een aandeel in een activiteit. Ze zijn niet verantwoordelijk voor de organisatie.

4.3 Vakterminologie

Holistische mensvisie: visie waarbij men de mens beschouwt als een geheel; geloof in de samenhang van fysieke, psychische, sociale en existentiële aspecten van het mens-zijn.

Emancipatorische mensvisie: visie waarbij men de mens beschouwt als iemand die in staat is om zijn gevoelens en gedachten te verwoorden, die bekwaam is om zelf beslissingen te nemen (zelfbeschikkingsrecht en verantwoordelijkheid).

Dynamische mensvisie: visie waarbij men de mens beschouwt als iemand met individuele groeikansen en -mogelijkheden. (≠ statisch).

Mensbeeld of mensvisie: het beeld, de voorstelling die we hebben van de mens als dusdanig.

Totaalzorg: zorg dragen voor de gehele mens, de mens in zijn totaliteit.

Directe zorg: directe of persoonsgerichte zorg (verzorgen, verplegen,...), de zorgvrager participeert in het zorgproces.

Indirecte zorg: ondersteunende zorg waarbij de gebruiker niet participeert aan het proces (kleinhuishoudelijke zorg: combinatie van maaltijd-, linnen en interieurzorg op vraag van de gebruiker; groothuishoudelijke zorg). Wanneer een logistiek assistent/medewerker/verzorgende – bv. in gezinszorg, woonzorg – indirecte zorg verleent, zal hij/zij eveneens aandacht hebben voor het bieden van directe zorg: bv. aandacht voor zelfredzaamheid, gebruiker betrekken bij indirecte zorg, enz.

Waarde: opvatting over wat goed is, juist en derhalve nastrevenswaardig is.

Norm: een uit waarde afleidbare handelingsrichtlijn.

Zorg: behartiging, toewijding; het streven de pogingen die men aanwendt om iets in stand te houden of zo goed mogelijk te doen.

Materiaal: de ruwe stof.

Benodigheden: het nodige, de gebruiksvoorwerpen waaraan men tijdens de taak/opdracht behoefte heeft. (van Dale). 'Materieel' of 'middel' zijn synoniemen voor 'benodigheden'.

SOFTEN: actief luisteren met aandacht voor een gepaste lichaamshouding: **S**mile, **O**pen posture, **F**orward lean, **T**ouch, **E**ye-contact, **N**od (meer uitleg? zie servicedocument bij leerplan).

Functies: fysiologische en mentale eigenschappen van het menselijk organisme.

Anatomische eigenschappen: positie, aanwezigheid, vorm en continuïteit van onderdelen van het menselijk lichaam. Tot de onderdelen van het menselijk organisme worden gerekend lichaamsdelen, orgaanstelsels, organen en onderdelen van organen.

Externe factoren: iemands fysiek en sociale omgeving.

Persoonlijke factoren: iemands individuele achtergrond.

PBM's: persoonlijke beschermingsmiddelen.

Andere begrippen uit algemene doelstelling 4 zullen worden verduidelijkt in een servicedocument bij het leerplan.

5 Minimale materiële vereisten

Inleiding

Er dient voldoende materiaal en infrastructuur aanwezig te zijn voor de leerlingen. Het beschikbare materiaal en de infrastructuur zijn aangepast aan het aantal leerlingen en aan de visie op leren die het lerarenteam hanteert.

Het is belangrijk dat het voorziene materiaal en infrastructuur is aangepast aan de actuele richtlijnen. Raadpleeg hiervoor de preventieadviseur op school.

Algemeen didactisch materiaal

Het volgende materiaal is beschikbaar voor het lerarenteam en leerlingen:

- PC/laptop
- toegang tot internet
- beamer
- videocamera
- Tv

Algemene doelstelling 1

- hygiënisch werken: zone voor handhygiëne

Algemene doelstelling 1 – 2 – 3 – 4 en 5

- lokaal dat rollenspel, groepswork, dramatische en creatieve werkvormen en EHBO-interventie mogelijk maakt:
 - voldoende groot om activiteiten toe te laten met daarnaast de mogelijkheid dat alle andere leerlingen het gebeuren goed kunnen observeren
 - verplaatsbare tafels en stoelen
- recent EHBO-materiaal gebaseerd op actuele richtlijnen

Algemene doelstellingen 1 – 6 – 7 – 8

Linnen- en interieurzorg

Specifieke inrichting

Nutsvoorzieningen:

- voorzieningen voor koud en warm water
- elektriciteitsvoorziening voor verlichting, aansluiting toestellen en apparatuur

Infrastructurele voorzieningen:

- zone en uitrusting voor praktijk
- zone en uitrusting voor theorie
- zone voor berging van producten en benodigdheden interieurzorg, linnenzorg

Specifieke uitrusting

Specifieke uitrusting naar gelang van de volgende zorgprocessen:

- reinigen van linnen
- gebruiks- en kastklaar maken van linnen

Hedendaags klein werkmateriaal, toestellen en apparaten omtrent:

- interieurzorg, naar gelang van
 - materiaal/grondstof
 - toepassing
 - schoonmaak- en onderhoudssystemen (kleinhuishouding)
- linnenzorg, naar gelang van:
 - de reinigingsprocessen voor hand- en machinewas:
 - reinigen en onderhouden
 - de processen omtrent gebruiks- en kastklaarmaken: verschillende types van strijkijzers, strijkplanken

Materialen en benodigdheden in verband met EHBO (in overeenstemming met de actuele richtlijnen)

Informatiebronnen (in overeenstemming met de actuele richtlijnen in verband met hygiëne en veiligheid):

- algemeen: werkpostschikking en werkhouding, product en proceskwaliteit
- interieurzorg: hygiëneplannen en instructiefiches, documentatie omtrent interieurinrichting, schematisch overzicht, etiketten en documentatie omtrent reinigings- en onderhoudsproducten
- linnenzorg: grondstof en onderhoudsetikettering, schematisch overzicht omtrent textielgrondstoffen

Uitzicht en afwerking

Het geheel is ingericht, uitgerust en afgewerkt volgens de regelgeving in verband met hygiëne en veiligheid.

Maaltijdzorg - didactische leskeuken:

Specifieke inrichting

Nutsvoorzieningen:

- voorzieningen voor koud en warm water
- elektriciteitsvoorziening voor verlichting, aansluiting toestellen en apparatuur
- afzuiging

Infrastructurale voorzieningen:

- zone voor praktijk voedselbehandeling: voorbereiden/plannen, bereiden, nazorg:
 - voedingswaren: fris gedeelte, koelkast, diepvries
 - keukengerei
 - reinigings-en onderhoudsgerei
- mogelijkheid voor presentatie, bediening en gezamenlijk tafelen
- zone voor handhygiëne

Specifieke uitrusting

Specifieke uitrusting naar gelang van de volgende zorgprocessen:

- opslag van grondstoffen en producten
- koeling en invriesmogelijkheid van grondstoffen en bereid voedsel
- voorbereiding
- bereiding (onder meer magnetronoven)
- presentatie, bediening, verbruik
- vaathygiëne (onder meer vaatwasser)
- afvalhygiëne

Specifieke uitrusting voor:

- handhygiëne
- brandveiligheid

Klein werkmateriaal, toestellen en apparaten, omtrent:

- de diverse bereidingstechnieken
- de diverse technieken bij het verdelen, verkleinen en samenbrengen van voedingsmiddelen
- de diverse bewaarstechnieken
- de omkadering van de voedselpresentatie: tafelbekleding, uitrusting en decoratie

Materialen en benodigdheden in verband met EHBO (in overeenstemming met de actuele richtlijnen)

Informatiebronnen (in overeenstemming met actuele richtlijnen i.v.m. hygiëne en veiligheid)

- - in verband met voedselbehandeling
 - schematisch overzicht van de voedingsstoffen
 - voedingsvoorlichtingsmodel
 - documentatiemateriaal
- in verband met handhygiëne:
 - hygiëneplan (te vergelijken met een tijdsplanning)
 - instructiefiche (te vergelijken met een inventaris van te gebruiken producten en middelen)
- in verband met de zorg voor de keuken
 - documentatiemateriaal
 - hygiëneplannen (onder meer koelkast en diepvries)
 - instructiefiches (onder meer koelkast en diepvries)

Uitzicht en afwerking

Het geheel is ingericht, uitgerust en afgewerkt volgens de regelgeving in verband met hygiëne en veiligheid.

6 Bronnen

6.1 Algemeen

Vakoverschrijdende thema's in het secundair onderwijs – instrumentarium voor leerkrachten en schoolteams, Garant ISBN 90-5350-346-3

6.2 Sociale vaardigheden en communicatie

Petit A., Van Audenrode R., Persoonlijk en professioneel ontmoeten, Garant ISBN 987-90-441-2070-0
SOVA-groep, Samen werken, samen leren. Werkboek sociale vaardigheden, theorie en oefening, HNB
ISBN 90-244-1026-6

Oomkes Frank R, Communicatieleer, Boom (2000) ISBN 9789053525371: achtergrond en theorie rond communicatie.

6.3 Gezondheid en welzijn

Albersnagel E., van der berg Y., Diagnosen, interventies en resultaten, Wolters-Noordhoff (2007)

www.vigez.be
www.rodekruis.be
www.weliswaar.be
www.gezondheid.be

materiaal – brochures, affiches, website – van de mutualiteiten

6.4 Voeding

www.vigez.be
www.favv.be
www.gezondheid.be

In een servicedocument vindt u: actuele publicaties en websites: leefsleutels, axenroos, voeding, gezondheid en welzijn, enz.

☞ Leerplannen van het VVKSO zijn het werk van leerplancommissies, waarin begeleiders, leraren en eventueel externe deskundigen samenwerken.

Op het voorliggende leerplan kunt u als leraar ook reageren en uw opmerkingen, zowel positief als negatief, aan de leerplancommissie meedelen via e-mail (leerplannen.vvkso@vsko.be).

Vergeet niet te vermelden over welk leerplan u schrijft: vak, studierichting, graad, nummer. Langs dezelfde weg kunt u zich ook aanmelden om lid te worden van een leerplancommissie. In beide gevallen zal de coördinatrice leerplannen zo snel mogelijk op uw schrijven reageren.
